

BOŽENA NĚMCOVÁ

Život a dílo

- 4.2.1820 - + 21.1.1862

(kdo se neúčastnil online hodiny,
vypište si stručné poznámky z této
prezentace)

Ratibořice 1821

Dětství

- narozena ve **Vídni** jako Barbora Novotná-Panklová
- údajnou matkou je - **Kateřina Zaháňská** nebo její sestra Dorothea Talleyrandová
- od roku 1821 žila rodina v **Ratibořicích**
- v 5 letech se přistěhovala **Magdaléna Novotná** – předobraz literární babičky
- 7 sourozenců
- škola **Česká Skalice** 1826 - 1833

Škola v České Skalici

Mládí

- po skončení školy žije na panství **Chvalkovice**
- příprava na službu u panského dvora
- domácí učitel Hoch – velký vliv na **vzdělání**
- **bohatá knihovna** – dobrá literatura
- **Jan Němec** – c.k. rakouský finanční úředník - manžel
- **sňatek** 12.9.1837 – 17 let

Kníha Oddancl a Ratiboric.

Page 1°

Anno 1834. Maj.	2 Zemci.	1834	Novéjše.	1834	Január	Nov.
-----------------------	-------------	------	----------	------	--------	------

Anno 1834.

Anno 1835.

Anno 1836.

17 Augusti
538

1834
1835
1836
1837
1838
1839
1840
1841
1842
1843
1844
1845
1846
1847
1848
1849
1850
1851
1852
1853
1854
1855
1856
1857
1858
1859
1860
1861
1862
1863
1864
1865
1866
1867
1868
1869
1870
1871
1872
1873
1874
1875
1876
1877
1878
1879
1880
1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890
1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900
1901
1902
1903
1904
1905
1906
1907
1908
1909
1910
1911
1912
1913
1914
1915
1916
1917
1918
1919
1920
1921
1922
1923
1924
1925
1926
1927
1928
1929
1930
1931
1932
1933
1934
1935
1936
1937
1938
1939
1940
1941
1942
1943
1944
1945
1946
1947
1948
1949
1950
1951
1952
1953
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025
2026
2027
2028
2029
2030
2031
2032
2033
2034
2035
2036
2037
2038
2039
2040
2041
2042
2043
2044
2045
2046
2047
2048
2049
2050
2051
2052
2053
2054
2055
2056
2057
2058
2059
2060
2061
2062
2063
2064
2065
2066
2067
2068
2069
2070
2071
2072
2073
2074
2075
2076
2077
2078
2079
2080
2081
2082
2083
2084
2085
2086
2087
2088
2089
2090
2091
2092
2093
2094
2095
2096
2097
2098
2099
2100

Anno 1837.

18. Septembris
539

1834
1835
1836
1837
1838
1839
1840
1841
1842
1843
1844
1845
1846
1847
1848
1849
1850
1851
1852
1853
1854
1855
1856
1857
1858
1859
1860
1861
1862
1863
1864
1865
1866
1867
1868
1869
1870
1871
1872
1873
1874
1875
1876
1877
1878
1879
1880
1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890
1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900
1901
1902
1903
1904
1905
1906
1907
1908
1909
1910
1911
1912
1913
1914
1915
1916
1917
1918
1919
1920
1921
1922
1923
1924
1925
1926
1927
1928
1929
1930
1931
1932
1933
1934
1935
1936
1937
1938
1939
1940
1941
1942
1943
1944
1945
1946
1947
1948
1949
1950
1951
1952
1953
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025
2026
2027
2028
2029
2030
2031
2032
2033
2034
2035
2036
2037
2038
2039
2040
2041
2042
2043
2044
2045
2046
2047
2048
2049
2050
2051
2052
2053
2054
2055
2056
2057
2058
2059
2060
2061
2062
2063
2064
2065
2066
2067
2068
2069
2070
2071
2072
2073
2074
2075
2076
2077
2078
2079
2080
2081
2082
2083
2084
2085
2086
2087
2088
2089
2090
2091
2092
2093
2094
2095
2096
2097
2098
2099
2100

Anno 1838.

1834
1835
1836
1837
1838
1839
1840
1841
1842
1843
1844
1845
1846
1847
1848
1849
1850
1851
1852
1853
1854
1855
1856
1857
1858
1859
1860
1861
1862
1863
1864
1865
1866
1867
1868
1869
1870
1871
1872
1873
1874
1875
1876
1877
1878
1879
1880
1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890
1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900
1901
1902
1903
1904
1905
1906
1907
1908
1909
1910
1911
1912
1913
1914
1915
1916
1917
1918
1919
1920
1921
1922
1923
1924
1925
1926
1927
1928
1929
1930
1931
1932
1933
1934
1935
1936
1937
1938
1939
1940
1941
1942
1943
1944
1945
1946
1947
1948
1949
1950
1951
1952
1953
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025
2026
2027
2028
2029
2030
2031
2032
2033
2034
2035
2036
2037
2038
2039
2040
2041
2042
2043
2044
2045
2046
2047
2048
2049
2050
2051
2052
2053
2054
2055
2056
2057
2058
2059
2060
2061
2062
2063
2064
2065
2066
2067
2068
2069
2070
2071
2072
2073
2074
2075
2076
2077
2078
2079
2080
2081
2082
2083
2084
2085
2086
2087
2088
2089
2090
2091
2092
2093
2094
2095
2096
2097
2098
2099
2100

Revidit & approbavit in His. loc. 10 Julii 1838
Joes. Eduard. Ep. Not. & Vic. Sec.

Anno 1838.

Revidit. Dalk. Colleg. Sec.

- neustálé **stěhování** – manžel vlastenec
- Polná, Nymburk, Praha, Domažlice- Chdsko, Slovensko, Litomyšl...
- **sbírání** pověstí, písní, básní, pohádek a příběhů. píše povídky, cestopisné črty a fejetony
- publikuje v novinách **Květy, Wčela, Národní listy**
- setkává se s vlastenci hlásí se k **Májovcům**, podporuje český jazyk, tradice, politickou nezávislost, píše o sociální bídě hlavně na venkově

Květy.

Národní zábavník pro Čechy, Moravaný, Slováky a Slezany.

Číslo 27.

5. dubna 1913.

10. r. běh.

ŽENÁM ČESKÝM.

Ženy české, matky české!
Slib si dýme a v něm stágnu:
Pro blaho své dítě vlasti
Wiocky jste obitagnu!
Nocou naši duš lidy na tu,
Že ta wiocka pro swu vlasti;
Wahnu, tny! my té chceme
Na štá swu slób klast.

Ma, ach, ten má moč zwág ostrej,
Rasé, sly — má má wiocky;
Ale anla, slóbá jóna
Gen swé stáca — swé dítka.
Dít! — toto gnuu sláka,
Zná nebeu dnoú jar,
Matky! nezdrtaj on náme,
Dyeme wlasti w gegj slar.

První slohem lichotím,
Povnu stáčkým celowaním
Čoký zwák gin w dno wlgane
S wistým wlasti milowaním.
Gnuošte gin slawu oter,
Wylita jin prámo kzew,
Rekošte gin, gak se zwowa
Hrdé swaúa čoký lew.

At z nich wrotaú reči státnj,
Gako ljry, gako slábecj;
At z nich máme blástowj.
Práwa háge, sloby slábecj.
Ženy české, matky české!
Golina nám budli slást,
Wychowati náze dítj
Pro ta slowan, sláhu wlast.

Julius Slavov.

Mořský laupežník.

(Pobřežník.)

Carlo zwednuw padlý nástrog, podjwal se k znědému obzoru.

•Wás se zmocňuge přjroda,• prawil obrátiv se k prudkému Alešowi; •bude radněg, ode-

brati se domú — otec Dolcini totwa se dnca giá dotkne břehu S. Lucie.

•Sotwa?• táže se Sicilian. •Neugistowals mi pewně přjchod geho psaním, w němáto přj sljhl — ?•

•Owáem, sljhl dnca doplouti do přjstáwu neapolitanákeho, nynj —• odvěť sluha — neč, tajm, že nepřiplawe. — •Proč? — •Snadně může geg pozdržeti — •Pozdržeti — ? — •Něgáká nesnáze, nehoda —•

•Santa Madonna!• zalekl se mladík. •Nynj teprwa wyakytuj se we mně náhledy a důmysly o nebezpečnostech moře! — Nehody geg snad pozdrágnj; práwa? nesnáze? Ano gsau nesčjslně na tomto kředu; a wšak — nelrozj mu i hečtěstj, zkáza? nikoli ze strany moře, anobrá —•

•Tuho se neobáwejte,• ponamjil Carlo, hočce se poumjawge.

•Což gsau ti nepowědomy proklešé žiny mořskeho laupežnjka Fioridona? geho ukrutná kořistnost?• mlulwl děsiwé Dolcini a ostče se podjwal do twáře Carlowy. Spatřil w nj úsměwč.

•Arči, Fioridono ge kořistnj — gak se powěst rozpláuge — neyhrozněgij,• mlulwł gemně stárec; •sále oteci nemáte býti nebezpečnj.•

•Nemůže?• dřjw se ginoch. •Celé prostranstwj mořské těse se před tjmto gménem — a oteci — ?•

•Oteci — neukodj!• domulwł Carlo, a chechtol, gako z lirdla dšawo, wywalil se z ust geho.

Aleš učinil u trutj několik kroků narpět. Tato pewnost a gistota názwuku, genž spojwala we slowech sluhowých, hnula celau geho myslj; tento diwoký smjch, wyraženy studenostj bezpodjlnau a lhostegnau, započlsl celau geho wnitřnostj. — •Proč ne?• wyrazil z psau hlas hřmotný a přjstáupil ku Carlowi.

Ten wšak byl wšemi smysly zakouřeněn do

WŒELA.

Číslo 28.

W Praze, w sobotu 8. Dubna

1848.

Jedenáctý Březen *) 1848.

Země Česlou wíste, kámmu
Kde myšlívky pochowáwy,
W jehol spásilky, mawých brechek
Wélom, sílwa sklápáwy!
Bádk šwáw, ká znowawá,
Swobodný ká náwó síl,
W slábnostíwí pokáhnáw
Mawé sílwa powháw.

Maš ká hól sílwa wéřít,
Tam se sílwa sílwa klóm,
Sílkwý ká kláwly hohay —
Luwákem sílwa zwaw!
Wáwom wáwe, stáw wíwé
Kwí wéřob sklápawí
Béřlúj jáký Búškú
W stáňek zéláňk škrowáw

Ta sílwa ná sílwa jéwéw
Swéj máw se prostáwá,
W sílwa zwaw sílwa páwí.
„Wáwom, swobodný dás náwíwíw!
Wáwom wíwéw w jéwé wálí
Prozwíwí, sílwa sílwa!
Wy wíwé, hohotú dás
W sílwa se skřít k zéláňk!“

Ai kó bíchom powáháwím
Bás ten náwéw náwíw,
A sílwa, swéj, lékky bíchom
Co zbráwá zwaw sílwa
Bichy páwí, — z tóww wáwéw
Čewéw to wáwé sílwa
„Swoboda!“ to náwéw sílwa
Z bókú wíwé wéřlákú.

Wé, sw zéřl sílwa sílwa
W páwéw w sílwa náwé wáwé,
A wéw bíchom náwéw
Na jéwé se náwé sílwa
W páwéw sílwa sílwa
Béřlúj jáký wáwé,
Ká wíwé swoboda, náwé wáwé
Sílwa z bókúwéw jéwé sílwa.

Kralowéw jéwé spóuwáwy
Máwé sílwa náwé wáwé!
Díwé sílwa, zwaw náwé!
Wáwé swéw, sílwa sílwa!
Dáw wáwé stáw, náwéw sílwa!
Swoboda jéwé wáwé,
Pawéwé wé wé wáwéw
Dáw co wáwéw se sílwa! — K. Náwé.

Selská politika.

Zé Náwéw. Máw práw, ják zéw
W Náwéw sláwéw sílwa sílwa zéw.

*) Na tóww dás býwé dráwé práwí náwéw
wéjéw, káw se předáwly sílwa
swéwé sílwa sílwa náwé wáwé,
a sílwa sílwa sílwa sílwa sílwa
wáwéw náwé zéw.

„Ká se wéřlív? — W méřtéh se jáwí,
Dáw se sláwéw sílwa, wéřlív dájí
páwéw, hájí se, sílwa se, kówáwé se
sílwa a náwé, sílwa se wéřlív. Ten
náwéw náwéw máw sílwa sílwa sílwa
náwé — tak to náwéw náwéw
wáwé se se náwé wáwéw. — „Ano,
čtyř sílwa náwé wáwéw“ páwéw jéwé
bých dájíw dráwéw, „a náwé wáwéw
jéwé náwé wáwé náwé wéřlív; káwéw
bých wáwéw jéwé kówéw sílwa sílwa,
jéwé čtyř kówéw, páwéw náwéw a náwé
náwé náwé sílwa sílwa se sílwa a náwé
náwé, a sílwa náwé sílwa náwéw náwéw.
Proč páwéw náwéw náwéw náwéw
náwéw sílwa sílwa, káwéw náwéw
náwéw náwéw náwéw náwéw.“ —
Co náwéw a náwé náwéw, se
jéwé swoboda, náwéw náwéw náwéw
náwéw.“

„Já sílwa náwéw, se náwéw náwéw
náwéw náwéw, a náwéw náwéw náwéw,
pawéw náwéw náwéw náwéw, náwéw
náwéw náwéw náwéw náwéw. A
wáwéw náwéw náwéw náwéw náwéw.
A náwéw náwéw náwéw náwéw náwéw.
A náwéw náwéw náwéw náwéw náwéw.“

„Páwéw náwéw náwéw náwéw, se náwéw
náwéw náwéw. Co se náwéw náwéw, náwéw
náwéw náwéw náwéw náwéw, náwéw
náwéw náwéw náwéw náwéw náwéw.
A náwéw náwéw náwéw náwéw náwéw,
náwéw náwéw náwéw náwéw náwéw.
A náwéw náwéw náwéw náwéw náwéw,
náwéw náwéw náwéw náwéw náwéw.
A náwéw náwéw náwéw náwéw náwéw,
náwéw náwéw náwéw náwéw náwéw.
A náwéw náwéw náwéw náwéw náwéw,
náwéw náwéw náwéw náwéw náwéw.“

„Trpákéw, ják náwéw náwéw náwéw
náwéw náwéw náwéw náwéw náwéw.
Tak náwéw náwéw náwéw náwéw náwéw,
náwéw náwéw náwéw náwéw náwéw.
A náwéw náwéw náwéw náwéw náwéw,
náwéw náwéw náwéw náwéw náwéw.“

„A náwéw náwéw náwéw náwéw náwéw,
náwéw náwéw náwéw náwéw náwéw.“

„Jéwé náwéw náwéw náwéw náwéw,
ale náwéw náwéw náwéw náwéw náwéw,
co náwéw náwéw náwéw náwéw náwéw.
Tu náwéw náwéw náwéw náwéw náwéw,
náwéw náwéw náwéw náwéw náwéw.
A náwéw náwéw náwéw náwéw náwéw,
náwéw náwéw náwéw náwéw náwéw.“

„Kówéw náwéw náwéw náwéw náwéw,
Kówéw náwéw náwéw náwéw náwéw.
Kówéw náwéw náwéw náwéw náwéw,
Kówéw náwéw náwéw náwéw náwéw.“

„Náwéw náwéw náwéw náwéw náwéw,
náwéw náwéw náwéw náwéw náwéw.
A náwéw náwéw náwéw náwéw náwéw,
náwéw náwéw náwéw náwéw náwéw.“

„Náwéw náwéw náwéw náwéw náwéw,
náwéw náwéw náwéw náwéw náwéw.
A náwéw náwéw náwéw náwéw náwéw,
náwéw náwéw náwéw náwéw náwéw.“

„Náwéw náwéw náwéw náwéw náwéw,
náwéw náwéw náwéw náwéw náwéw.“

„Náwéw náwéw náwéw náwéw náwéw,
náwéw náwéw náwéw náwéw náwéw.“

Chodsko

- **Chodsko** – náměty na literární tvorbu, podpora vlastenectví – první česká buditelka
- **Obrázky z Chodska, Národní báchorky a pověsti, Pohorská vesnice, Divá Bára, Karla a další**
- sociální bída, předsudky, mravní hodnoty

Politický život – vlastenecké snahy

- **1848** – Jan Němec navržen do Českého sněmu, po porážce revoluce zvýšený policejní dozor, později zákaz cestování
- **překládání** z místa na místo – později ztráta zaměstnání
- úvahy o **vystěhování** do Ruska nebo Ameriky

Slovensko

Slovensko

- **pokračuje** ve sbírání pověstí, pohádek, básní a písní
- **Slovenské pohádky a pověsti**
- sbírá náměty na povídky – **Obrazy ze života Slovenského, Chyže pod horami, Chudí lidé**
- sociální bída, nevzdělanost, maďarská politika

Babička – TOP 10

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/1021421-5895-kniha-meho-srdce/knihy/20043-babicka/dokument/>

Božena Němcová

Babicka.

SVOBODA

Dávno, dávno již tomu, co jsem posledně se dívala do té milé mírné tváře, co jsem zulíbala to bledé lice, plné vrásků, nahlížela do modrého oka, v němž se jevilo tolik dobroty a lásky; dávno tomu, co mne posledně žehnaly staré její ruce! — Není více dobré stařenky! Dávno již odpočívá v chladné zemi!

Mně ale neumřela! — Obraz její odtisknut v duši mé s veškerou svojí barvitostí, a dokud zdráva zůstane, dotud bude žít v ní! — Kdybych štětcem mistrně vládnout znala, oslavila bych tě, milá babičko, jinak; ale nástin tento, perem kreslený — nevím, nevím, jak se komu zalíbí!

Ty jsi ale vždy říkala: „Není na světě člověk ten, aby se zachoval lidem všem.“ Dost na tom, když se najde jen několik čtenářů, kteří o tobě s takovou oblibou čísti budou, s jakou já o tobě píšu.

rodina

- **4 děti** – Hynek, Jaroslav, Karel a Dora
- vřelý vztah k dětem a péče o rodinu
- finanční potíže, potíže s policií, nemoci, manželské neshody
- **Hynek** zemřel v roce 1853 na tuberkulózu
- začíná psát povídku **Babička**
- **láska** k Hanuši Jurenkovi a podpora mecenáše Náprstka

áváme všem přátelům a známým žalostnou vědomost, že Bůh všemohoucí na věčnost povolati ráčil milou choťi a matku naši

Boženu Němcovou.

Zaopatřena svátostmi umírajících po trapné a dlouhé chorobě zesnula v Pánu dne 21. Ledna 1862 o šesté hodině ranní, majíc 42 leta věku svého.

Pochována bude na Vyšehradě v Pátek dne 24. Ledna.

Průvod půjde o 3 $\frac{1}{2}$ hod. po poledni z domu „u tří lip“ na Přikopech.

Zádušní mše svaté budou ve farním chrámu Páně u sv. Jindřicha v Sobotu dne 25. Ledna o 10 hodinách dopoledne.

K obřadům svatým všechny přátele uctivě zveme.

V Praze dne 22. Ledna 1862.

Josef Němec, manžel.

Karel,
Jaroslav, } děti.
Bohdanka, }

KDYBYCH MĚLA VOLIT, TEDY BYCH SI PŘÁLA
NARODIT SE ZNOVU AS ZA DVĚ STĚ LET, ANEBO JEŠTĚ
POZDĚJI, NEBOŤ NEVÍM, BUDE, LI DO TĚ DOBY TAKOVÝ
SVĚT, V JAKÉM BYCH JÁ CHTĚLA ŽÍT S ROZKOŠÍ.

Díla Boženy Němcové

- **Povídky a další kratší prózy**
- Baruška
- Cesta z pouti
- Čtyry doby, vydáváno také pod názvem Čtyři doby
- Devět křížů
- Divá Bára
- Dlouhá noc
- Dobrý člověk
- Domácí nemoc
- Dopisy z lázní Františkových
- Chudí lidé
- Chyže pod horami
- Karla
- Národní báchorky a pověsti – zpracování českých pohádek, 7 sešitů
- Obrázek vesnický
- O dvanácti měsíčkách
- Pan učitel
- Pomněnka šlechtné duše
- Rozárka
- Selská politika
- Sestry
- Silný Ctibor
- Slovenské pohádky a pověsti

Větší prózy

Babička podtitul Obrazy venkovského života
Pohorská vesnice
V zámku a v podzámčí

Cestopisy

Z Uher
Obrazy ze života slovenského

Z Domažlicka

Obrazy z okolí domažlického
Selská svatba v okolí domažlickém

Poezie

První díla byly básně:
Slavné ráno
Ženám českým
Moje vlast